

Bekendtgørelse af Den europæiske Socialpagt af 18. oktober 1961. (* 1)

I henhold til kgl. resolution af 13. februar 1965 har Danmark, efter at folketinget den 2. februar 1965 havde meddelt sit samtykke dertil, ratificeret den i Turin den 18. oktober 1961 undertegnede europæiske Socialpagt.

Pagtens ordlyd er som følger:

DEN EUROPÆISKE SOCIALPAGT

Undertegnede regeringer som er medlemmer af Europarådet, er

i betragtning af, at Europarådets mål er at tilvejebringe en fastere enhed mellem dets medlemmer til befæstelse og virkeliggørelse af de idealer og grundsætninger, som er deres fælles arv, og til lettelse af deres økonomiske og sociale fremgang, i særdeleshed ved bevarelse og yderligere virkeliggørelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder;

i betragtning af, at Europarådets medlemsstater i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der blev undertegnet i Rom den 4. november 1950, og den dertil knyttede protokol, der blev undertegnet i Paris den 20. marts 1952, er blevet enige om at sikre deres befolkninger de deri anførte borgerlige og politiske frihedsrettigheder;

i betragtning af, at sociale rettigheder bør sikres uden forskelsbehandling på grundlag af race, hudfarve, køn, religion, politisk overbevisning, national herkomst eller social oprindelse;

besluttet på ved fælles anstrengelser at forbedre levestandarden og fremme såvel by- som landbefolkningens sociale velfærd gennem egnede institutioner og foranstaltninger, og

er blevet enige om følgende:

Afsnit I.

De kontraherende parter anerkender som målsætning for deres politik,

der søges gennemført på såvel det nationale som det internationale plan og med alle egnede midler, tilvejebringelse af forhold, hvorunder følgende rettigheder og grundsætninger kan iværksættes på effektiv måde:

1. Enhver skal have adgang til at skaffe sig et levebrød ved en beskæftigelse, han selv vælger.
2. Alle arbejdere har ret til rimelige arbejdsvilkår.
3. Alle arbejdere har ret til sikre og sunde forhold under arbejdet.
4. Alle arbejdere har ret til en rimelig løn, der er tilstrækkelig til, at de kan opretholde en passende levestandard for sig selv og deres familie.

5. Alle arbejdere og arbejdsgivere har ret til frit at organisere sig i nationale eller internationale sammenslutninger til beskyttelse af deres økonomiske og sociale interesser.
6. Alle arbejdere og arbejdsgivere har ret til at føre kollektive forhandlinger.
7. Børn og unge mennesker har ret til særlig beskyttelse mod de farer af fysisk og moralsk art, som de er udsat for.
8. Erhvervsmæssigt beskæftigede kvinder har ret til særlig beskyttelse under deres arbejde i forbindelse med svangerskab og fødsel, og i øvrigt når det måtte findes nødvendigt.
9. Enhver har ret til en passende erhvervsvejledning med henblik på bistand i valg af beskæftigelse under hensyntagen til hans personlige anlæg og interesser.
10. Enhver har ret til en passende faglig uddannelse.
11. Enhver har ret til at drage nytte af foranstaltninger, der gør det muligt for ham at opnå den bedst mulige sundhedstilstand.
12. Alle arbejdere og de, som de forsørger, har ret til social tryghed.
13. Enhver, der mangler de tilstrækkelige midler til sit underhold, har ret til social bistand og lægehjælp.
14. Enhver har ret til at drage nytte af sociale velfærdsforanstaltninger.
15. Erhvervshæmmede har ret til faglig oplæring, revalidering og tilbageførelse til arbejdslivet, uanset årsagen til og arten af deres invaliditet.
16. Familien har som en grundlæggende bestanddel af samfundet ret til passende social, juridisk og økonomisk beskyttelse for at sikre dens fulde udvikling.
17. Mødre, og børn har, uanset ægteskabelig stilling og familieforhold, ret til passende social og økonomisk beskyttelse.
18. Statsborgere fra alle de kontraherende parter har ret til at udføre erhvervsmæssigt arbejde på ethvert af de andre kontraherende parters område på lige fod med sidstnævnte parts egne statsborgere med de begrænsninger, der måtte være begrundet i tvingende økonomiske eller sociale hensyn.
19. Vandrende arbejdere, der er statsborgere i en af de kontraherende parters lande, og deres familie har ret til beskyttelse og bistand inden for ethvert af de andre kontraherende parters område.

Afsnit II.

De kontraherende parter går ind på, således som det er fastsat i

afsnit III, at anse sig for bundet af de i de følgende artikler og stykker fastsatte forpligtelser.

Artikel 1.

Retten til arbejde.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til arbejde forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at anerkende som et af deres vigtigste mål og opgaver opnåelse og opretholdelse af et så højt og stabilt beskæftigelsesniveau som muligt med fuld beskæftigelse som det endelige mål

2. effektivt at beskytte arbejderens ret til at skaffe sig en levevej ved et erhverv, han selv har valgt;

3. at tilvejebringe eller opretholde vederlagsfri arbejdsanvisning for alle arbejdere;

4. at tilvejebringe eller fremme egnede foranstaltninger for erhvervsvejledning, oplæring og revalidering.

Artikel 2.

Retten til rimelige arbejdsvilkår.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til rimelige arbejdsvilkår forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at fastsætte en rimelig daglig og ugentlig arbejdstid, idet arbejdsugen gradvis nedsættes i det omfang, hvori produktivitetsforøgelsen og andre faktorer af betydning tillader det;

2. at fastsætte betaling for offentlige fridage;

3. at foreskrive mindst to ugers årlig ferie med løn;

4. at foreskrive længere ferie med løn eller nedsat arbejdstid for arbejdere beskæftiget ved farligt eller usundt arbejde af nærmere bestemt art;

5. at sikre en ugentlig hvileperiode, der så vidt muligt skal falde sammen med den dag, der efter tradition eller sædvane i det pågældende land eller område anerkendes som hviledag.

Artikel 3.

Retten til sikre og sunde forhold under arbejdet.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til sikre og sunde forhold under arbejdet forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at udfærdige sikkerheds- og sundhedsforskrifter;

2. at sikre overholdelsen af disse forskrifter gennem tilsynsforanstaltninger;

3. I fornødent omfang at forhandle med arbejdsgiver- og arbejderorganisationer om foranstaltninger, der tager sigte på en forbedring af sikkerheden og sundheden på arbejdspladsen.

Artikel 4.

Retten til en rimelig løn.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til en rimelig løn forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at anerkende arbejdernes ret til en løn af en sådan størrelse, at den kan give dem og deres familie en passende levestandard;

2. at anerkende arbejdernes ret til højere betaling for overarbejde med de undtagelser, der måtte være nødvendige i særlige tilfælde;

3. at anerkende mandlige og kvindelige arbejderes ret til lige løn for arbejde af samme værdi;

4. at anerkende alle arbejderes ret til et rimeligt opsigelsesvarsel;

5. kun at tillade fradrag i løn på de betingelser og i det omfang, det er foreskrevet ved love eller administrative bestemmelser eller fastsat ved kollektive overenskomster eller voldgiftskendelser.

Udøvelsen af disse rettigheder skal sikres gennem frivilligt afsluttede kollektive overenskomster, gennem lovmæssig fastsættelse af lønninger eller på den anden efter forholdene i det enkelte land afpasset måde.

Artikel 5.

Retten til at organisere sig.

For at sikre eller fremme arbejdernes og arbejdsgivernes ret til frit at oprette lokale, nationale eller internationale organisationer til beskyttelse af deres økonomiske og sociale interesser og til at tilslutte sig disse organisationer forpligter de kontraherende parter sig til at drage omsorg for, at deres lovgivning eller dennes anvendelse ikke begrænser denne frihed. Det skal fastsættes ved nationale love eller administrative bestemmelser, i hvilket omfang de i denne artikel fastsatte garantier skal finde anvendelse på politiet.

Princippet for disse garantiers anvendelse på medlemmer af de væbnede styrker og den udstrækning, hvori de skal finde anvendelse på personer inden for denne kategori, skal ligeledes fastsættes ved nationale love eller administrative bestemmelser.

Artikel 6.

Retten til at føre kollektive forhandlinger.

For at sikre en effektiv udnyttelse af retten til at føre kollektive forhandlinger forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at fremme fælles forhandlinger mellem arbejdere og arbejdsgivere;

2. hvor det er fornødent og formålstjenstligt at fremme indførelse af en fremgangsmåde til frivillige forhandlinger mellem arbejdsgivere eller arbejdsgiverorganisationer og arbejderorganisationer med henblik på en regulering af arbejdsvilkårene gennem kollektive overenskomster:

3. at fremme indførelse og anvendelse af en egnet fremgangsmåde til mægling og frivillig voldgift med henblik på bilæggelse af arbejdsconflikter;

og anerkender:

4. arbejderes og arbejdsgiveres ret til kollektive skridt i tilfælde af interessekonflikter, herunder strejkeretten, under iagttagelse af de forpligtelser, der måtte være indeholdt i tidligere indgåede kollektive overenskomster.

Artikel 7.

Børns og unge menneskers ret til beskyttelse.

For at sikre en effektiv udøvelse af børns og unge menneskers ret til beskyttelse forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at fastsætte en lavalder af 15 år for adgang til beskæftigelse, dog at der kan gøres undtagelser for børn beskæftiget ved nærmere bestemt lettere arbejde, der er uden skade for deres sundhed, moral eller uddannelse;

2. at foreskrive en højere lavalder for adgang til beskæftigelse ved nærmere bestemt arbejde, der betragtes som farligt eller usundt;

3. at foreskrive, at børn i den skolepligtige alder ikke må beskæftiges ved arbejde, som vil berøve dem det fulde udbytte af undervisningen,

4. at foreskrive, at arbejdstiden for unge mennesker under 16 år skal begrænses efter deres udviklings behov, og i særdeleshed efter deres behov for faglig uddannelse;

5. at anerkende unge arbejderes og lærlinges ret til en rimelig løn eller andre passende ydelser;

6. at foreskrive, at den tid, som unge mennesker med arbejdsgiverens samtykke anvender til faglig oplæring i den normale arbejdstid, skal anses som udgørende en del af arbejdstiden;

7. at foreskrive, at beskæftigede under 18 år skal have ret til mindst tre ugers ferie årlig med løn;

8. at foreskrive, at personer under 18 år ikke må beskæftiges ved natarbejde, undtagen hvor det drejer sig om visse ved nationale love eller administrative bestemmelser nærmere bestemte arbejder;

9. at foreskrive, at personer under 18 år, der er beskæftiget ved visse ved nationale love eller administrative bestemmelser nærmere bestemte arbejder, skal være underkastet regelmæssigt lægetilsyn;

10. at drage omsorg for særlig beskyttelse mod fysiske og moralske farer, som børn og unge mennesker er udsat for, i særdeleshed sådanne som er en direkte eller indirekte følge af deres arbejde.

Artikel 8.

Erhvervsmæssigt beskæftigede kvinders ret til beskyttelse.

For at sikre en effektiv udøvelse af erhvervsmæssigt beskæftigede kvinders ret til beskyttelse forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at sikre kvinder adgang til en hvileperiode på sammenlagt mindst 12 uger før og efter en fødsel, enten gennem orlov med løn, gennem tilstrækkelige ydelser fra den sociale tryghed eller gennem ydelser fra offentlige midler;

2. at anse det for ulovligt for en arbejdsgiver at opsig en kvindelig arbejder under hendes orlov i anledning af fødsel eller opsig hende på et sådant tidspunkt, at opsigelsen vil træde i kraft under et sådant fravær fra arbejdet;

3. at foreskrive, at mødre, der ammer deres børn, skal have ret til den tilstrækkelige fritid til dette formål;

4. a) at fastsætte bestemmelser vedrørende kvindelige arbejderes beskæftigelse ved natarbejde i industrien;
b) at forbyde beskæftigelse af kvindelige arbejdere ved minearbejde under jorden og, hvis det måtte findes nødvendigt, ved alt andet arbejde, der på grund af dets farlige, usunde eller anstrengende karakter er uegnet for dem.

Artikel 9.

Retten til erhvervsvejledning.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til erhvervsvejledning forpligter de kontraherende parter sig til i fornødent omfang at tilvejebringe eller fremme en vejledningstjeneste, som kan bistå alle, herunder erhvervshæmmede, med at løse de problemer, der er forbundet med valg af erhverv og erhvervsmæssig

fremgang, under behørig hensynstagen til den enkeltes forudsætninger og til forholdet mellem disse og de erhvervsmæssige muligheder. Denne bistand bør være vederlagsfri både for unge mennesker, herunder skolebørn, og for voksne.

Artikel 10.

Retten til faglig uddannelse.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til faglig uddannelse forpligter de kontraherende parter sig til:

1. i fornødent omfang at tilvejebringe eller fremme teknisk uddannelse af alle, herunder erhvervshæmmede, i samråd med arbejdsgiver- og arbejdsorganisationer samt skabe mulighed for adgang til højere uddannelse ved læreanstalter og universiteter, udelukkende på grundlag af den enkeltes anlæg;

2. at tilvejebringe eller fremme en lærlingeordning og andre systematiske foranstaltninger til oplæring af drenge og piger i deres forskellige fag;

3. i fornødent omfang at tilvejebringe eller fremme:

- a) tilstrækkelige og let tilgængelige oplæringsforanstaltninger for voksne arbejdere;
- b) sådanne særlige foranstaltninger til omskoling af voksne arbejdere, som måtte være fornødne som følge af den tekniske udvikling eller nye beskæftigelsesmæssige tendenser på arbejdsmarkedet;

4. at ansøre til fuld udnyttelse af de tilvejebragte foranstaltninger ved dertil egnede midler, f.eks. ved

- a) nedsættelse eller ophævelse af alle gebyrer eller afgifter;
- b) ydelse af økonomisk hjælp i egnede tilfælde;
- c) i den normale arbejdstid at medregne den tid, som arbejderen efter arbejdsgiverens anmodning anvender til videregående uddannelse i arbejdstiden;
- d) gennem et tilstrækkeligt tilsyn i samråd med arbejdsgiver- og arbejderorganisationer at sikre, at lærlingeordningen og andre oplæringsforanstaltninger for unge arbejdere er effektive, og at unge arbejdere i almindelighed nyder tilstrækkelig beskyttelse.

Artikel 11.

Retten til sundhedsmæssig beskyttelse.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til sundhedsmæssig beskyttelse forpligter de kontraherende parter sig til, enten umiddelbart eller i samarbejde med offentlige eller private organisationer, at træffe egnede foranstaltninger, der bl.a. tager sigte på:

1. så vidt muligt at fjerne årsagerne til dårligt helbred;

2. at tilvejebringe rådgivnings- og uddannelsesforanstaltninger til fremme af sundhedstilstanden og ansøre den enkelte til at erkende sit ansvar i sundhedsanliggender;

3. så vidt muligt at forebygge epidemiske, endemiske og andre sygdomme.

Artikel 12.

Retten til social tryghed.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til social tryghed forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at tilvejebringe eller opretholde en social tryghedsordning;
2. at opretholde den sociale tryghedsordning på et tilfredsstillende niveau, som mindst svarer til, hvad der kræves for ratifikation nr. 102 om minimumsnormer for social tryghed;
3. at tilstræbe stigende forbedringer af den sociale tryghedsordning;
4. at tage skridt til gennem egnede tosidede og flersidede overenskomster eller på anden måde og under iagttagelse af de i sådanne overenskomster fastsatte betingelser at sikre:
 - a) andre kontraherende parter statsborgere ligestilling med deres egne statsborgere for så vidt angår ret til social tryghed, herunder retten til at bevare ydelser fra den sociale tryghed også ved flytning til andre kontraherende parter områder;
 - b) ydelse, bevarelse og generhvervelse af retten til sociale ydelser, f.eks. ved sammenlægning af forsikrings- eller beskæftigelsesperioder tilbagelagt i henhold til hver af de kontraherende parter lovgivning.

Artikel 13.

Retten til social og sundhedsmæssig bistand.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til social og sundhedsmæssig bistand forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at sikre, at enhver, der mangler de tilstrækkelige midler til sit underhold, og som er ude af stand til at skaffe sig sådanne midler ved egen hjælp eller fra andre kilder, i særdeleshed gennem ydelser i henhold til en social tryghedsordning, modtager den fornødne hjælp og under sygdom tillige den pleje, hans tilstand kræver;
2. at sikre, at modtagelsen af en sådan hjælp ikke medfører nogen begrænsning i modtagerens politiske eller sociale rettigheder;
3. at foreskrive, at enhver skal have ret til gennem en egnet offentlig eller privat hjælpetjeneste at modtage en sådan rådgivning og personlig bistand, som måtte være nødvendig for at forebygge, afhjælpe eller lindre nød for den pågældende eller hans familie;
4. at anvende de i denne artikels stk. 1, 2 og 3 omhandlede bestemmelser på de øvrige kontraherende parter statsborgere, som lovligt opholder sig på deres område, på lige fod med deres egne statsborgere i overensstemmelse med deres forpligtelser ifølge den i Paris den 11. december 1953 undertegnede europæiske konvention om social og sundhedsmæssig bistand.

Artikel 14.

Retten til at drage nytte af sociale velfærdsforanstaltninger.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til at drage nytte af sociale velfærdsforanstaltninger forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at fremme eller tilvejebringe foranstaltninger, der ved anvendelse af metoder, der gælder for socialt arbejde, kan bidrage til såvel enkeltpersoners som samfundsgruppers velfærd og udvikling til deres sociale miljø;
2. at anspore enkeltpersoner samt private eller andre organisationer til at deltage i oprettelsen og driften af sådanne foranstaltninger.

Artikel 15.

Fysisk eller sjæleligt invaliderede personers ret til faglig uddannelse, revalidering og tilbageførelse til arbejdslivet.

For at sikre en effektiv udøvelse af fysisk eller sjæleligt invaliderede personers ret til faglig uddannelse, revalidering og tilbageførelse til arbejdslivet forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at træffe de nødvendige foranstaltninger til tilvejebringelse af oplæringsmuligheder, herunder om fornødent særlige offentlige eller private institutioner;

2. at træffe de nødvendige foranstaltninger til anbringelse af erhvervshæmmede i arbejde, f.eks. en særlig arbejdsanvisning, muligheder for beskyttet beskæftigelse og foranstaltninger, der tager sigte på at få arbejdsgivere til at antage erhvervshæmmede arbejdskraft.

Artikel 15.

Familiens ret til social, juridisk og økonomisk beskyttelse.

For at sikre tilstedeværelsen af de nødvendige forudsætninger for, at familien, der er en grundlæggende bestanddel af samfundet, kan nå til fuld udvikling, forpligter de kontraherende parter sig til at fremme den økonomiske, juridiske og sociale beskyttelse af familielivet ved hjælp af sociale ydelser og familieydelser, skatteregler, tilvejebringelse af boliger for familier, hjælp til nygifte og på anden måde.

Artikel 17.

Mødres og børns ret til social og økonomisk beskyttelse.

For at sikre en effektiv udøvelse af mødres og børns ret til social og økonomisk beskyttelse vil de kontraherende parter træffe alle egnede og nødvendige foranstaltninger i dette øjemed, herunder oprettelse eller opretholdelse af egnede institutioner eller hjælpetjenester.

Artikel 18.

Retten til at udføre erhvervsmæssigt arbejde på de andre kontraherende parters territorium.

For at sikre en effektiv udøvelse af retten til at udføre erhvervsmæssigt arbejde på en anden kontraherende parts område forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at anvende de gældende bestemmelser ud fra en liberal indstilling;

2. at forenkle de gældende formaliteter og nedsætte eller ophæve eventuelle afgifter, der af udenlandske arbejdere eller deres arbejdsgivere skal erlægges til konsulære myndigheder;

3. at lempe bestemmelserne vedrørende beskæftigelse af udenlandske arbejdere, enten i det enkelte tilfælde eller generelt;

og anerkender:

4. deres egne statsborgeres ret til at forlade landet for at udføre erhvervsmæssigt arbejde på de øvrige kontraherende parters område.

Artikel 19.

Vandrende arbejders og deres familiemedlemmers ret til beskyttelse og bistand.

For at sikre en effektiv udøvelse af vandrende arbejderes og deres familiemedlemmers ret til beskyttelse og bistand på en anden kontraherende parts område forpligter de kontraherende parter sig til:

1. at opretholde eller sikre sig, at der opretholdes en fyldestgørende og vederlagsfri hjælpetjeneste, der tager sigte på at bistå sådanne arbejdere, i særdeleshed med at opnå rigtige oplysninger, samt træffe alle egnede foranstaltninger i det omfang, hvori nationale love og administrative bestemmelser tillader det, mod vildledende propaganda med hensyn til ud- og indvandring;

2. at gennemføre egnede foranstaltninger inden for deres eget myndighedsområde for at lette sådanne arbejderes og deres familiemedlemmers afrejse, rejse og modtagelse samt inden for deres eget myndighedsområde at tilvejebringe egnede sundhedsforanstaltninger, lægehjælp og gode hygiejniske forhold under rejsen;

3. at fremme et passende samarbejde mellem offentlige og private sociale hjælpetjenester i udvandrings- og indvandringslande;

4. for så vidt disse anliggender reguleres ved lov eller administrative bestemmelser eller er undergivet administrative myndigheders kontrol, at sikre sådanne arbejdere, der lovligt opholder sig på deres område, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der ydes deres egne statsborgere, med hensyn til følgende forhold:

- a) løn og andre ansættelses- og arbejdsvilkår;
- b) medlemskab af fagforening og adgang til de goder, der opnås ved kollektive forhandlinger;
- c) boliger;

5. at sikre sådanne arbejdere, der lovligt opholder sig på deres område, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der ydes deres egne statsborgere, for så vidt angår skatter, afgifter eller bidrag, der står i forbindelse med arbejdet, og som skal erlægges for beskæftigede personer;

6. så vidt muligt lette en udenlandsk arbejder, som har opnået tilladelse til at bosætte sig på deres område, adgangen til at blive forenet med sin familie;

7. at sikre sådanne arbejdere, der lovligt opholder sig på deres område, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der ydes deres egne statsborgere, for så vidt angår retssager om de i denne artikel omhandlede forhold;

8. at sikre, at sådanne arbejdere, der lovligt opholder sig på deres område, ikke udvises af landet, medmindre de er en fare for landets sikkerhed eller krænker samfundets interesse eller moral;

9. inden for lovgivningens grænser at tillade overførsel af en så stor del af disse arbejderes løn og opsparing, som de måtte ønske;

10. at udstrække den i denne artikel fastsatte beskyttelse og bistand til vandrende selvstændige erhvervsdrivende, for så vidt sådanne foranstaltninger finder anvendelse på disse.

Afsnit III.

Artikel 20.

Forpligtelser.

1. Enhver af de kontraherende parter forpligter sig til:

- a) at anse denne pagts afsnit I som er erklæring om de mål, som den vil forfølge ved alle egnede midler som anført i indledningen til det nævnte afsnit;
- b) at anse sig for bundet af mindst fem af følgende artikler i denne pagts afsnit II, artikel 1, 5, 6, 12, 13, 16 og 19;
- c) foruden de artikler, som den udvælger i henhold til pkt. b), at anse sig for bundet af så mange artikler eller nummererede bestemmelser af pagts afsnit II, som den måtte vælge, forudsat at det samlede antal artikler eller nummererede stykker, hvoraf den er forpligtet, udgør mindst 10 artikler eller 45 nummererede stykker.

2. De kontraherende parter skal samtidig med deponeringen af deres ratifikations- eller tiltrædelsesdokument underrette Europarådets generalsekretær om, hvilke artikler eller stykker de udvælger i henhold til denne artikels stk. 1, b) og c).

3. Enhver kontraherende part kan på et senere tidspunkt ved meddelelse til generalsekretæren erklære, at den anser sig forpligtet af en eller flere af de artikler eller nummererede stykker i pagts afsnit II, som den ikke allerede har anerkendt i medfør af denne artikels stk. 1. Sådanne senere afgivne forpligtelser skal anses som udgørende en fast bestanddel af ratifikationen eller tiltrædelsen og skal have samme virkning, regnet fra den 30. dag efter datoen for meddelelsen.

4. Generalsekretæren skal underrette de regeringer, der har undertegnet pagten, samt Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør om de meddelelser, han modtager i medfør af dette afsnit af pagten.

5. Enhver kontraherende part skal opretholde et arbejdstilsyn afpasset efter det enkelte lands forhold.

Afsnit IV.

Artikel 21.

Indberetninger om anerkendte bestemmelser.

De kontraherende parter skal til Europarådets generalsekretær hvert andet år fremsende en indberetning i en af ministerudvalget fastsat form om anvendelsen af de bestemmelser i pagts afsnit II, som de har anerkendt.

Artikel 22.

Indberetninger om ikke anerkendte bestemmelser.

De kontraherende parter skal med passende mellemrum på ministerudvalgets begæring til generalsekretæren fremsende indberetninger om de bestemmelser i pagts afsnit II; som de ikke har anerkendt ved deres ratifikation eller tiltrædelse eller ved senere meddelelse. Ministerudvalget skal fra tid til anden bestemme, hvilke bestemmelser disse indberetninger skal vedrøre, og i hvilken form de skal afgives.

Artikel 23.

Fremsendelse af genparter.

1. Enhver kontraherende part skal fremsende genparter af de i artikel 21 og 22 omhandlede indberetninger til de organisationer i de respektive lande, som er tilsluttet de internationale organisationer af arbejdsgivere og fagforeninger, der i henhold til artikel 27, stk. 2, vil blive opfordret til at lade sig repræsentere ved møder i underkomiteen under socialkomiteen.

2. De kontraherende parter skal til generalsekretæren fremsende de bemærkninger til de omhandlede indberetninger, som de måtte have modtaget fra de omhandlede nationale organisationer, såfremt disse ønsker det.

Artikel 24.

Gennemgang af indberetningerne.

De til generalsekretæren i henhold til artikel 21 og 22 fremsendte indberetninger skal gennemgås af en ekspertkomite, som ligeledes skal have forelagt de bemærkninger, der måtte være fremsendt til generalsekretæren i medfør af artikel 23, stk. 2.

Artikel 25.

Ekspertkomiteen.

1. Ekspertkomiteen skal bestå af højst syv medlemmer, der udnævnes af ministerudvalget på grundlag af en fortegnelse over uafhængige eksperter, der er absolut upartiske, nyder anerkendelse for deres indsigt i internationale sociale spørgsmål og er udpeget af de kontraherende parter.

2. Komiteens medlemmer udnævnes for seks år ad gangen og kan genvælges. For så vidt angår de først udnævnte medlemmer, skal to medlemmers funktionstid dog udløbe efter et tidsrum af fire år.

3. De medlemmer, hvis funktionstid udløber efter de første fire års forløb, skal udtages ved lodtrækning, af ministerudvalget, umiddelbart efter at den første udnævnelse har fundet sted.

4. Et medlem af ekspertkomiteen, der udnævnes til at træde i stedet for et medlem, hvis funktionstid ikke er udløbet, skal bestride hvervet i den resterende del af forgængerens funktionstid.

Artikel 26.

Den internationale Arbejdsorganisations deltagelse.

Den internationale Arbejdsorganisation skal opfordres til at udpege en repræsentant til som rådgiver at deltage i ekspertkomiteens drøftelser.

Artikel 27.

Underkomite under den sociale komite.

1. De af de kontraherende parter afgivne indberetninger og ekspertkomiteens beslutninger skal forelægges en underkomite under Europarådets sociale komite.

2. Underkomiteen skal bestå af en repræsentant for hver af de kontraherende parter. Den skal opfordre højst to internationale arbejdsgiverorganisationer og højst to internationale fagforeningsorganisationer til at lade sig repræsentere ved observatører i rådgivende egenskab på dens møder. Endvidere kan den rådføre sig med højst to repræsentanter for internationale ikke-statslige organisationer, der har rådgivende stilling ved Europarådet, med hensyn til spørgsmål, som disse organisationer har særlige forudsætninger for at beskæftige sig med, som f.eks. social velfærd og familiens økonomiske og sociale beskyttelse.

3. Underkomiteen skal til ministerudvalget afgive en beretning om sine beslutninger og vedlægge ekspertkomiteens beretning.

Artikel 28.

Den rådgivende forsamling.

Europarådets generalsekretær skal fremsende ekspertkomiteens beslutninger til den rådgivende forsamling. Denne skal meddele ministerudvalget sine synspunkter med hensyn til disse beslutninger.

Artikel 29.

Ministerudvalget.

Ministerudvalget kan på grundlag af underkomiteens beretning og efter forhandling med den rådgivende forsamling, som det måtte anse for nødvendig, til hver af de kontraherende parter. Til beslutning herom kræves et flertal på to tredjedele af de medlemmer, der har ret til en plads i udvalget.

Afsnit V.

Artikel 30.

Afvielser under krig eller offentlig nødstilstand.

1. Under krig eller anden offentlig nødstilstand, der truer nationens eksistens, kan enhver kontraherende part træffe foranstaltninger, der afviger fra dens forpligtelser i henhold til denne pagt, i det omfang forholdene gør sådanne foranstaltninger strengt påkrævede, forudsat at disse ikke er uforenelige med dens øvrige forpligtelser i henhold til folkeretten.

2. Enhver kontraherende part, som har benyttet sig af denne ret til at gøre afvielser, skal inden for et rimeligt tidsrum holde Europarådets generalsekretær fuldt underrettet om de truffene foranstaltninger og om årsagerne til disse. Den skal ligeledes underrette generalsekretæren, når disse foranstaltninger er bortfaldet, og den atter i fuldt omfang gennemfører de bestemmelser i pagten, som den har anerkendt.

3. Generalsekretæren skal på sin side underrette de øvrige kontraherende parter samt Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør om alle meddelelser, som han modtager i henhold til denne artikels stk. 2.

Artikel 31.

Begrænsninger.

1. De i afsnit I fastsatte og gennemførte rettigheder og principper samt den effektive udøvelse af disse i henhold til afsnit II må ikke være genstand for indskrænkninger eller begrænsninger, der ikke er nærmere fastsat i de nævnte afsnit, med undtagelse af sådanne, som er foreskrevet ved lov, og som i et demokratisk samfund er nødvendige til beskyttelse af andres ret og frihed eller til beskyttelse af samfundsmæssige interesser, statens sikkerhed, den offentlige sundhed eller moral.

2. De tilladte begrænsninger i de i denne pagt omhandlede rettigheder og forpligtelser må ikke anvendes til andet formål end det, hvortil de er fastsat.

Artikel 32.

Forholdet mellem pagten og national lovgivning eller internationale overenskomster.

Denne pagts bestemmelser medfører ingen begrænsning i bestemmelser i national lovgivning eller eventuelle tosidede eller flersidede traktater, konventioner eller overenskomster, som allerede er eller måtte blive gældende, og hvorefter der ydes de deraf omfattede personer en mere gunstig behandling.

Artikel 33.

Gennemførelse ved kollektive overenskomster.

1. I medlemsstater, hvor de forhold, der omhandles i artikel 2, stk. 1, 2, 3, 4 og 5, artikel 7, stk. 4, 6 og 7, og artikel 10, stk. 1, 2, 3 og 4, i denne pagts afsnit II, normalt er overladt til regulering ved overenskomster mellem arbejdsgivere eller arbejdsgiverorganisationer og arbejderorganisationer eller normalt reguleres på anden måde end ved lov, kan forpligtelserne med hensyn til disse bestemmelser indgås, og opfyldelsen af dem skal anses for effektiv, såfremt de pågældende bestemmelser iværksættes gennem sådanne overenskomster eller på anden måde for de pågældende arbejdere.

2. I medlemsstater, hvor disse forhold gøres til genstand for lovgivning, kan de pågældende forpligtelser ligeledes indgås, og opfyldelsen af dem skal anses for effektiv, såfremt de pågældende lovbestemmelser finder anvendelse på de pågældende arbejdere.

Artikel 34.

Anvendelsesområde.

1. Denne pagt skal finde anvendelse på hver kontraherende parts moderland. Enhver regering, der undertegner pagten, kan samtidig med undertegnelsen eller ved deponeringen af dens ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument ved en erklæring stilet til Europarådets generalsekretær angive, hvilket område der i denne henseende skal anses for dens moderland.

2. Enhver kontraherende part kan samtidig med sin ratifikation eller tiltrædelse af denne pagt eller på et hvilket som helst senere tidspunkt ved en meddelelse stilet til Europarådets generalsekretær erklære, at pagten helt eller delvis skal udstrækkes til et eller flere i den nævnte erklæring nærmere angivne uden for moderlandet beliggende områder, for hvis internationale forbindelser den er ansvarlig, eller for hvilke den påtager sig internationalt ansvar. Den skal i erklæringen nærmere angive de artikler eller stykker i pagtens afsnit II, som den anerkender som bindende for de i erklæringen anførte områder.

3. Pagten skal være gældende for det eller de i den fornævnte erklæring anførte områder fra den 30. dag efter den dato, da generalsekretæren har modtaget meddelelse om en sådan erklæring.

4. Enhver kontraherende part kan senere ved en meddelelse stilet til Europarådets generalsekretær erklære, at den for så vidt angår et eller flere af de områder, til hvilke pagten er blevet udvidet i medfør af denne artikels stk. 2, anerkender som bindende en eller flere af de artikler eller nummererede stykker, som den ikke allerede har anerkendt for det eller de pågældende områder. Sådanne senere afgivne forpligtelser skal anses for at udgøre en fast bestanddel af den oprindelige erklæring med hensyn til det pågældende område og skal have samme virkning fra den 30. dag efter meddelelsens dato at regne.

5. Generalsekretæren skal underrette de øvrige lande der har undertegnet pagten, samt Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør om de meddelelser, han modtager i henhold til denne artikel.

Artikel 35.

Undertegnelse, ratifikation og ikrafttrædelse.

1. Denne pagt skal stå åben for undertegnelse af Europarådets medlemmer. Den skal ratificeres eller tiltrædes. Ratifikations- eller tiltrædelsesinstrumenter skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.

2. Denne pagt træder i kraft fra den 30. dag efter datoen for deponeringen af det femte ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

3. For så vidt angår en kontraherende regering, der ratificerer på et senere tidspunkt, træder pagten i kraft fra den 30. dag efter datoen for dens deponering af sit ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

4. Generalsekretæren skal underrette Europarådets medlemmer samt Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør om denne pagts ikrafttrædelse, om kontraherende parter, der har ratificeret eller tiltrådt den, samt om eventuelle senere deponeringer af ratifikations- eller tiltrædelsesinstrumenter.

Artikel 36.

Ændringer.

Ethvert medlem af Europarådet kan ved en meddelelse stilet til Europarådets generalsekretær foreslå ændringer i denne pagt. Generalsekretæren skal sende således fremsatte ændringsforslag til de øvrige medlemmer af Europarådet, hvorefter ændringerne skal drøftes af ministerudvalget og forelægges den rådgivende forsamling til udtalelse. Ændringer, der er godkendt af ministerudvalget, skal træde i kraft fra den 30. dag efter, at samtlige kontraherende parter har underrettet generalsekretæren om deres godkendelse. Generalsekretæren skal underrette samtlige medlemmer af Europarådet samt Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør om sådanne ændringers ikrafttrædelse.

Artikel 37.

Opsigelse.

1. Ingen kontraherende part kan opsig nærværende pagt, før der er forløbet fem år fra den dato, da pagten trådte i kraft for den pågældende part, eller efter udløbet af enhver efterfølgende periode af to år, og i begge tilfælde med seks måneders varsel til Europarådets generalsekretær, der skal underrette de øvrige parter samt Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør herom. En sådan opsigelse berører ikke pagtens gyldighed for de øvrige kontraherende parter, forudsat at der til enhver tid er mindst fem sådanne kontraherende parter.

2. Enhver kontraherende part kan i medfør af de i foregående stykke omhandlede bestemmelser opsig en hvilken som helst artikel eller et hvilket som helst stykke i pagtens afsnit II, som den har anerkendt, forudsat at antallet af de artikler eller bestemmelser, med hensyn til hvilke det pågældende land er forpligtet, aldrig må være mindre end henholdsvis 10 og 45, og disse artikler eller stykker fortsat skal omfatte de artikler, som den pågældende kontraherende part har udvalgt blandt dem, hvortil der særskilt er henvist i artikel 20, stk. 1, b).

3. Enhver kontraherende part kan opsig denne pagt eller en eller flere af de artikler eller stykker, der indeholdes i pagtens afsnit II, på de i denne artikels stk. 1 fastsatte betingelser med hensyn til et område, på hvilket denne pagt finder anvendelse i medfør af en i henhold til artikel 34, stk. 2, afgivet erklæring.

Artikel 38

Tillæg.

Tillægget til denne pagt udgør en fast bestanddel af pagten.

Til bekræftelse heraf har undertegnede dertil behørigt befuldmægtigede underskrevet denne pagt.

Udfærdiget i Turin den 18. oktober 1961 på engelsk og fransk, idet begge tekster skal have samme gyldighed, i eet eksemplar, der skal deponeres i Europarådets arkiv. Generalsekretæren skal fremsende bekræftede genparter til hver af de undertegnede stater.

For Republikken Østrigs regering:

For Kongeriget Belgiens regering: *L. Servais*.

For Republikken Cyperns regering:

For Kongeriget Danmarks regering: *Erik Dreyer*.

For Den franske Republiks regering: *Gaston Palewski*.

For Forbundsrepublikken Tysklands regering: *Dr. Claussen*.

For Kongeriget Grækenlands regering: *Michel Pesmazoglou*.

For Den islandske Republiks regering:

For Irlands regering: *Thomas V. Commins*.

For Den italienske Republiks regering: *Fiorentino Sullo*.

For Storhertugdømmet Luxembourgs regering: *E. Colling*.

For Kongeriget Nederlandenes regering: *M.Z.N. Witteveen*.

For Kongeriget Norges regering: *A. Kringlebotten*.

For Kongeriget Sveriges regering, under forbehold af Rigsdagens samtykke: *K.G. Lagerfelt*.

For Den tyrkiske Republiks regering: *Cahit Talas*.

For Det forenede Kongerige Storbritannien og Nord-Irlands regering:

Ashley Clarke.

Tillæg til socialpagten.

Socialpagtens område (personkreds):

1. Under iagttagelse af artikel 12, stk. 4, og artikel 13, stk. 4, finder artiklerne 1-17 kun anvendelse på udlændinge, for så vidt disse er statsborgere i andre kontraherende parters lande og lovligt opholder sig eller har fast arbejde på vedkommende kontraherende parts område, dog således at disse artikler skal fortolkes under hensyn til bestemmelserne i artikel 18 og 19.

Denne fortolkning skal ikke være til hinder for, at en kontraherende part tilstår andre personer tilsvarende rettigheder.

2. Enhver kontraherende part vil yde flygtninge - i den i Geneve-konventionen om flygtninges retsstilling af 28. juli 1951 omhandlede forstand - der lovligt opholder sig på dens område, en så gunstig behandling som muligt og under ingen omstændigheder stille dem mindre gunstigt, end hvad der følger af de forpligtelser, som den kontraherende part har påtaget sig i medfør af den nævnte konvention og i medfør af nogen anden bestående international aftale vedrørende sådanne flygtninge.

AFSNIT I

Stk. 18

og

AFSNIT II

Artikel 18, stk. 1.

Det forudsættes, at disse bestemmelser ikke vedrører spørgsmålet om indrejse i de kontraherende parter områder og ikke medfører nogen begrænsning i bestemmelserne i den i Paris den 13. december 1955 undertegnede europæiske bosættelseskonvention.

AFSNIT II.

Artikel 1, stk. 2.

Denne bestemmelse må ikke fortolkes således, at den forbyder eller godkender nogen bestemmelse eller praksis, hvorefter der kræves medlemskab af en fagforening.

Artikel 4, stk. 4.

Denne bestemmelse skal forstås således, at den ikke er til hinder for øjeblikkelig afskedigelse for en alvorlig forseelse.

Artikel 4, stk. 5.

Det forudsættes, at en kontraherende part kan påtage sig den i dette stykke krævede forpligtelse, såfremt det ved lov eller kollektive overenskomster eller voldgiftskendelser er fastsat, at det overvejende flertal af arbejdere ikke kan risikere at de personer, der ikke er således beskyttet, er undtagelser.

Artikel 6, stk. 4.

Det forudsættes, at enhver kontraherende part for sit vedkommende kan regulere udøvelsen af strejkeretten ved lov, under forudsætning af at en deraf følgende yderligere begrænsning af retten er berettiget i medfør af bestemmelserne i artikel 31.

Artikel 7, stk. 8.

Det forudsættes, at en kontraherende part kan påtage sig den i dette stykke krævede forpligtelse, såfremt den overholder hensigten med denne forpligtelse ved i sin lovgivning at bestemme, at det overvejende flertal af personer under 18 år ikke må beskæftiges ved natarbejde.

Artikel 12, stk. 4.

Ordene »under iagttagelse af de i sådanne overenskomster fastsatte betingelser« i indledningen til dette stykke indebærer bl.a., at en kontraherende part kan gøre adgangen til ikke-forsikringsmæssige ydelser betinget af ophold i en nærmere angivet periode, før den tilstår andre kontraherende parter statsborgere sådanne ydelser.

Artikel 13, stk. 4.

Regeringer, der ikke er deltagere i den europæiske konvention om social og sundhedsmæssig bistand, kan ratificere dette stykke i socialpagten, såfremt de yder andre kontraherende parter statsborgere en behandling, der er i overensstemmelse med den nævnte konventions bestemmelser.

Artikel 19, stk. 6.

I den pågældende bestemmelses forstand skal udtrykket »en udenlandsk arbejders familie« mindst omfatte hans hustru og uforsørgede børn under 21 år.

AFSNIT III.

Det forudsættes, at pagten indeholder juridiske forpligtelser af

international karakter, hvis gennemførelse alene er undergivet det i pagtens afsnit IV omhandlede tilsyn.

Artikel 20, stk. 1.

Det forudsættes, at de »nummererede stykker« kan omfatte artikler, der kun består af eet stykke.

AFSNIT V.

Artikel 30.

Udtrykket »i tilfælde af krig eller anden offentlig nødstilstand« skal forstås således, at det også omfatter *krigstrussel*.

I henhold til pagtens artikel 35, stk. 2 er denne trådt i kraft den 26. februar 1965.

Danmarks ratifikationsinstrument deponeres hos Europarådets generalsekretær den 3. marts 1965, og pagten træder i henhold til artikel 35, stk. 3 for Danmarks vedkommende i kraft den 3. april 1965.

Ved ratifikationsinstrumentets deponering afgaves i henhold til pagtens artikel 20, stk. 2 erklæring om, at Danmark vil anse sig for bundet af følgende artikler og stykker:

ad artikel 20, stk. 1 (b):

artikel 1, 5, 6, 12, 13 og 16.

ad artikel 20, stk. 1 (c):

artikel 2, stk. 2, 3 og 5,

artikel 3,

artikel 4, stk. 1 og 2,

artikel 8, stk. 1,

artikel 9,

artikel 10,

artikel 11,

artikel 14,

artikel 15,

artikel 17,

artikel 18.

Endvidere blev der i henhold til pagtens artikel 30, stk. 1 afgivet erklæring om, at udtrykket »moderland« for Danmarks vedkommende skal forstås som Kongeriget Danmark med undtagelse af Færøerne og Grønland. Pagten finder således ikke anvendelse på Færøerne og Grønland.

Foruden Danmark har følgende lande ratificeret pagten: Irland, Norge, Det forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, Sverige og Forbundsrepublikken Tyskland.

I henhold til pagtens artikel 20, stk. 2 har disse stater erklæret, at de anser sig for bundet af nedennævnte artikler og stykker:

Irland.

ad artikel 20, stk. 1 (b):

artikel 1, 5, 6, 13, 16 og 19.

ad artikel 20, stk. 1 (c):

artikel 2,

artikel 3,

artikel 4, stk. 1, 2, 4 og 5,

artikel 7, stk. 2, 3, 4, 5, 6, 8 og 10,

artikel 8, stk. 1 og 4,

artikel 9,

artikel 10,

artikel 11, stk. 3,

artikel 12, stk. 1, 3 og 4,

artikel 14,

artikel 15,

artikel 17,

artikel 18,

Norge.

ad artikel 20, stk. 1 (b):

artikel 1, 5, 6, 12, 13 og 16.

Vedrørende artikel 12 er forpligtelsen underkastet det forbehold, at Norge med hensyn til de i denne artikels stk. 4 nævnte tosidede og flersidede overenskomster kan stille som en betingelse for ligestilling, at fremmede søfolk skal være hjemmehørende i det land, som fartøjet tilhører.

ad artikel 20, stk. 1 (c):

artikel 2,

artikel 3,

artikel 4,

artikel 7, stk. 2, 3, 5, 6, 7, 8 og 10,

artikel 9,

artikel 10,

artikel 11,

artikel 14,

artikel 15,

artikel 17,

artikel 19, stk. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 og 10.

I overensstemmelse med pagtens artikel 34 erklærer Norge, at Norges moderland, på hvilket pagtens bestemmelser finder anvendelse, består af Kongeriget Norge med undtagelse af Svalbard (Spitzbergen) og Jan Mayen. Pagten finder ikke anvendelse på de norske besiddelser.

Det forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland.

ad artikel 20, stk. 1 (b):

artikel 1, 5, 6, 13, 16 og 19.

ad artikel 20, stk. 1 (c):

artikel 2, stk. 2, 3, 4 og 5,

artikel 3,

artikel 4, stk. 1, 2, 4 og 5,

artikel 7, stk. 2, 3, 5, 6, 8, 9 og 10,

artikel 8, stk. 1 og 4,

artikel 9,

artikel 10,

artikel 11,

artikel 12, stk. 1,

artikel 14,

artikel 15,

artikel 17,

artikel 18,

Desuden erklæres i medfør af artikel 34 (2), at pagtens bestemmelser er udstrakt til øen Man, der ligeledes anser sig for bundet af ovennævnte artikler og stykker.

Sverige.

ad artikel 20, stk. 1 (b):

artikel 1, 5, 6, 13 og 16.

ad artikel 20, stk. 1 (c):

artikel 2, stk. 3 og 5,

artikel 3,

artikel 4, stk. 1 og 3,

artikel 7, stk. 2, 3, 4, 7, 8, 9 og 10,

artikel 8, stk. 1 og 3,

artikel 9,

artikel 10,

artikel 11,

artikel 12, stk. 1, 2 og 3,

artikel 14,

artikel 15,

artikel 17,

artikel 18,

artikel 19, stk. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 og 10.

Forbundsrepublikken Tyskland.

ad artikel 20, stk. 1 (b):

artikel 1, 5, 6, 12, 13, 16 og 19,

ad artikel 20, stk. 1 (c):

artikel 1,

artikel 2,

artikel 3,

artikel 4, stk. 1, 2, 3 og 5,

artikel 7, stk. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10,

artikel 8, stk. 1 og 3,

artikel 9,

artikel 10, stk. 1, 2 og 3,

artikel 11,

artikel 14,

artikel 15,

artikel 17,

artikel 18,

Desuden meddeles, at pagtens bestemmelser tillige finder anvendelse på Land Berlin.

Udenrigsministeriet, den 9. juli 1965.

J.O. Krag.